

POLSKÁ HUDBA - 2.přednáška (ZAČÁTEK 20.STOL, SZYMANOWSKÝ)

New musicology seeks to question the research methods of traditional musicology by displacing positivism, working in partnership with outside disciplines, including the humanities and social sciences, and by questioning accepted musical knowledge. New musicology scholars seek ways to apply anthropology, sociology, cultural studies, gender studies, feminism, and history to the study of music. The study of new musicology does not follow a consistent methodology and definitions of new musicology vary widely. (více na Wikipedii atd)

nacionalismus – hudba jako určitý typ sociální komunikace; hudbou se národ vymezuje vůči jinému národu

(více heslo nationalism by Taruskin v Grove Music ONLINE) - Herder (kon.18.st. – Volksgeist (vrozený národní duch – v jazyce a folkloru) – 19.st.- folklor z lokálního na národní úroveň - “národní školy” (folkl) x hudební “mocnosti”(velké osobnosti artific.hudby – Něm-Beethoven, Bach, - Fr-Rameau) - 1.pol.20.st – Něm.- universalismus X Fr. - neokl+využití folkl.idiomu (Stravinský, Bartók) - po 2.sv.válce - dělení západ (avantgarda) X východ (folkl, přístupnost masám) – od 90.let – regionalismus (Bohلمان)

-**Polsko** konec 18./-1.pol 19.st – snaha násilím znovuzískat samostatnost; hudba v nár službách (skladatelé pocit povinnosti k národu – obrat k tradici -folkl, nábož. a vlasen.písně, Chopin-Moniuszko

2.pol 19.st- zač.20.stol. - snaha budování národního vědomí vzděláním – vliv pozitivismu; hudba- folkl+nár.hud. velikáni (CH., M.) - Noskowski,-Zeleński

zač.20.stol.- vliv evr.hudby – rozhraní romantismu a moderny -Mloda Polska, Karłowicz

20.STOL.

1901-3 recese - 1905- RUSKO – proticarské protesty – revoluce –přelila se i do ruského Polska – stávky, ozbrojené střety - poraženo , nicméně liberalizace v Rusku i v Polsku

1914-18 - I.SVĚTOVÁ VÁLKA -důsledek krajního zostření rozporů mezi světovými mocnostmi v zápase o sféru vlivu, kolonie, zdroje surovin, odbytiště a trhy- Něm, R-U, It x Fr, Rus, VB

-VÝCH.FRONTA - 1917 -Rusko - **Říjnová revoluce – bolševici -ukončení války -brestlitevský mír**: Rusko se vzdalo

Finska, pobaltských států, Polska a Ukrajiny

- POLSKO – návrhy samostatnosti z obou stran – chtěli polit.podporu – podpora Něm a R-U x Rus

1917 -USA vstupují do války na straně Fr, Ang, Rus– podpora samostatnosti Polska

1918-samostatné Polsko (v čele gen.Pilsudský), rozpad R-U

po 1.sv válce-Polsko poničené válkou, spory o hranice (s Československem, Ruskem, Německem) – komplikovaná léta plná zmatku, bídy, nacionální napětí, politické neshody – velká nestabilita

1926 – gen. Pilsudský zavádí vojenskou diktaturu – potlačování demokratických principů a práv

1929 – krach burzy v New Yorku – velká krize postupně do všech států Evropy, Polsko silně zasaženo – nezaměstnanost, bída, politická nestabilita, národnostní spory, antisemitismus,

1933 – Hitlerův nástup k moci – reakce Polska -snaha sepisovat mírové smlouvy se sousedy

HUDBA DO 1.SV VÁLKY-ROMANT X MODERNA

modernismus – přelom 19./20.st -výtv, lit, hudba

- re-evaluace tradičních hodnot, ideje novosti, pokroku; diverzita, vzájemná opozice uměl.trendů

-hudba-inovativní kompoziční techniky – od cca 1894 -Debussy- Faunovo pozdní odpoledne -nové harmonické a melodické myšlení – nové myšlení v oblasti vztahů mezi tóny

-impresionismus, symbolismus, neoklasicismus, neofolklorismus, expresionismus, dodekafonie

POLSKO-hudba – koexistence romantismu s modernistickými proudy -impresionismus, symbolismus, expresionismus; neoklasicismus

- hudba – Polsko – cca do 1910 – dominance romantických myšlenek – hudba vyjadřující subjektivní pocity a nálady, - hudba jako nosič národních myšlenek, - hudba ve spojení s dalším uměním (lit) – klasické a romantické formy (rpg.před., symf b, programní symf, vok, instr ballady, rapsodie, fantazie, cykly -miniatury, písně, nár.opera, hud drama); několik generací žijících kolem 1900 – vliv romant -postupně zahušťování textury, od brilantního k monumentálnímu stylu, od dur-moll syst k zahuštěné a rozvolněné harmonii - modulace, mimotonál akordy, chromatika, polyfonní text (generace narozená ve 30. a 40. -zelenski, noskowski, gen nar v 50.-60.- paderewski ...), další generace nar 70 a 80 - 2proudy-1.romant vzory (Mlynski, Stojowski, Rytel) – 2.mix romant a evr moderny (pozdní paderewski, hl Karłowicz, Szymanowski. Ludomir Rogowski (1881-1954) -vliv pol, fr, po1918 opouští dur-moll, různé mody,

Karol SZYMANOWSKI 1882-1937)

-zač – fascinace chopinem -nejprve imitace – podkladem pro vlastní stylizace folkl.hudby

– ovlivněn modernist.tendencemi na přelomu století,

– orientalismem, mnohvrstevná kolekce styl.lementů různé provenience

-kulturní rodina, otec i souroz-hudeb

-tvorba kontinuita, ale i tak rozlišitelná 3 období (Zofia Helman v Encyklopedii PWM)

1. 1899-1913 – romantické charakteristiky, přítomnost modernistické literatury ve vok-instr dílech – do 1909 čistě romantický jazyk, po 1909 úrvky modernismu, orientalismu

- Preludia, Etudy, Variace – vliv Chopina a Skrjabin; rané písně -podobnost s Karłowiczem

- symfon.tvorba-vliv Wagnera, Strausse – Symfonie č.2 B dur (poslech)

-na konci obdbí už vlivy orientalismu – opera Hagith (1912-13)

2. 1914-1919 – vliv orientální kultury, středověké hudby, modernismu západní Evropy

- polytonalita, polymodalitaklasická čistota formy

- Milostné písně Haifizovy op 26; Písně zamilovaného muezina (1918)

- Symfonie č.3 Píseň noci (romant, orient, modern)

- opera Král Roger

3. 1919-1937 – vlastní vysoce osobitý styl založený na polské národní kultuře (Chopin, folklor, religiozita) a moderních kompozičních technikách -

- citace z folkl, folkl melodie s dopr, v novém texturálním kontextu– 6 kurpiovských písní pro smíš sbor 1929, 12 kurpiovských písní op 58 pro hlas a kl 1934, Harnasie (1931)

- pojení folkloru s moderními kompozičními technikami – Slopiewnie op 50, Mazurky op 62, Harnasie, Smyčcový kvartet č.2 op 56, 2 housl.koncert op 61, Sinfonie concertante č.4 op 60, Veni Creator (slova Wispiańskiego)